

УДК 811.111'398

ПОДІБНІСТЬ СТРУКТУРНО-ФАБУЛЬНОЇ ПОБУДОВИ ТЕКСТІВ АНГЛІЙСЬКОЇ ФОЛЬКЛОРНОЇ ПРИТЧІ І БАЙКИ

Л.І. Тараненко, канд. філол. наук (Київ)

У статті на основі зіставного аналізу сутності обґрунтованих автором дефініцій та структур текстів притчі й байки доведено доцільність практичного використання в лінгвістичних і літературознавчих дослідженнях їхньої спільної структурно-фабульної моделі.

Ключові слова: байка, дефініція, зіставний аналіз, притча, спільна структурно-фабульна модель.

Тараненко Л.И. Сходство структурно-фабульного построения текстов английской фольклорной притчи и басни. В статье на основе сопоставительного анализа сущности обоснованных автором дефиниций и структур текстов притчи и басни доказана целесообразность практического использования в лингвистических и литературоведческих исследованиях их общей структурно-фабульной модели.

Ключевые слова: басня, дефиниция, общая структурно-фабульная модель, притча, сопоставительный анализ.

Taranenko L.I. Structural similarity of English folk parables and fables' plot organization. In the article on the basis of a contrastive analysis of the substantiated definitions and structures of parables and fables, the author proves the expedience of practical use of their common structural plot model in linguistic and literary studies.

Keywords: common structural plot model, contrastive analysis, definition, fable, parable.

У результаті плідних зусиль багатьох лінгвістів і фольклористів протягом двох останніх століть сформовано численні альтернативні підходи до загального розгляду проблеми структурної організації усних народних творів. Разом з тим, питання встановлення ряду універсальних елементів зазначених структур взагалі та ступеня подібності алгоритмічних моделей фабульної побудови текстів окремих творів зокрема залишаються дотепер невирішеними.

Тому метою нашої праці було встановлення подібності структурно-фабульної побудови текстів англійської фольклорної притчі і байки.

Для вирішення цього питання проаналізуємо, насамперед, сутність наукових визначень самих лінгвістичних понять «притча» та «байка». Зрозуміло, що саме досить непроста за функціональним навантаженням та дворівневою – прямою й непрямою – імперативністю природа притчі ускладнила формулювання її лінгвістичної дефіні-

ції. Так, у роботах з теорії й історії літератури, естетики та філософії під притчею інколи маються на увазі досить несхожі між собою явища. В одних випадках терміном притча позначається жанр, в інших – оповідання, у третіх, – опис, зображення, спосіб комунікації або форма (див., наприклад, [3, с. 3]). Авторка цієї праці робить висновок, що універсальне визначення притчі можливе лише з погляду її онтологічної сутності, а не поетичних ознак, які можуть варіюватися [там само, с. 4]. Отже, оскільки потреба в уточненні лінгвістичної дефініції притчі лишається і досі актуальною, виникає сенс більш ретельного розгляду цього питання.

Мабуть, серед мовознавців, О.О. Потебня першим називає притчею форму параболи або порівняння, в якій спільне представлене постійно повторюваним всезагальним явищем [28, с. 483]. Таке визначення охоплює найважливіші властивості притчі, а саме: типовість та повторюваність

описуваного нею явища, тобто високий ступінь його узагальнення.

Відповідно до словника літературних термінів, притча – це моральне повчання в алегоричній формі, яке черпає поетичний матеріал з людського життя [20, с. 47]. Тут характеризується її алегоричність та зв'язок з реальним життям людини. Подібним чином, у праці [43, р. 630] під притчею розуміється розгорнута метафора, тобто історія про звичайних людей і буденні події, які створюють контекст для розуміння дивовижного й надзвичайного, а біблійна енциклопедія визначає її суть як розгорнуту алегорію чи порівняння, які є короткими розповідями, уживаними з дидактичною метою [25, с. 651–652].

Літературна енциклопедія термінів і понять подає притчу як малий жанр дидактичної літератури, що реалізується в алегорично-дидактичній розповіді, часто не маючи сюжетної завершеності й іноді зводяться лише до розгорнутого порівняння [19, с. 26]. У праці Л.Є. Туміної вона розглядається як коротке оповідання, що містить повчання в інакомовній формі, але без моралі та прямої настанови [40, с. 7]. Про дидактичну спрямованість притчі йдеться також у працях, що тлумачать її як повчання в прикладі [10, с. 52], характеризують як інакомовну оповідь з моральною чи релігійною настановою [34, с. 585; 15, с. 206], визначають як короткий фольклорний або літературний розповідний твір повчального характеру, орієнтований переважно на алегоричну форму доведення змісту етичних цінностей буття [7, с. 281] і т. ін. У згаданих джерелах акцентується увага на повчально-прагматичному аспекті використання притчі в комунікації та її алегоричній сутності.

Начебто повертаючись до відомого визначення О.О. Потєбні, автор праці [31, с. 4] звертає увагу на наявність у притчі абстрагованого узагальнення, яке має настановний характер. Більш конкретно всеохоплюючий характер притчі підкреслено в роботі [11, с. 70–71], де вона трактується як жанр, що виражає філософію народу в найбільш теоретичній і загальній формі та є найдоступнішим способом викладу найвищих істин. Сучасною мо-

вою ця властивість притчі позначається, зазвичай, поняттям високого ступеня абстрагування.

Природно, що окреслена картина лінгвістичних трактувань потребувала їхнього певного подальшого аналізу, результатом якого вирізняється праця [40, с. 32–33]. Її автором серед ознак притч виокремлюються настанова та дидактичність, алегоричне начало, абстрагування, а також окреслюються засадничі ознаки притчі: інтелектуалістичність, глибина змісту та повнота його художнього втілення, експресивність, відсутність динаміки подій і характерів, зосередженість розповіді на одній ідеї, лаконічність.

Розмірковуючи над результатами такого аналізу, неважко переконатися, що практично всі розглянуті нами вище провідні диференційні ознаки притчі висвітлені у праці [40]. Разом з тим, що стосується засадничих, відповідно до цієї праці, ознак притчі, то вони, на наш погляд, не можуть слугувати важливими диференційними критеріями виокремлення її серед фольклорних творів малої форми, оскільки більшість із них є спільними для згаданих творів. Тому постає необхідність більш ретельного переліку найхарактерніших диференційних ознак канонічних притч.

Результати такого аналізу показують, що до провідних ознак канонічної притчі доцільно відносити: 1) особливий тип непрямой комунікації; 2) дидактичність; 3) експліцитну або імпліцитну імперативну настанову щодо поведінки в життєвих ситуаціях; 4) сугестивний вплив на свідомість та підсвідоме реципієнта; 5) високий ступінь абстракції етичних ідей, закодованих у моделюванні соціальних стосунків; 6) алегоричність.

На підставі викладеного сформулюємо розгорнуту лінгвістичну дефініцію, відповідно до якої *притчу слід розглядати як особливий різновид непрямой дидактичної комунікації з експліцитною або імпліцитною імперативною настановою щодо поведінки людини в побутових і соціальних стосунках, здатний здійснювати сугестивний вплив на свідомість та підсвідоме реципієнта завдяки алегоричному вербальному моделюванню етичних ідей високого ступеня узагальнення.*

Байці як досить специфічному комунікативному й пізнавально-виховному засобу, що відіграє особливу роль у повсякденній мовленнєвій діяльності людини, також притаманні певні жанрові особливості: лаконічність і логічність викладу етичної ідеї, відсутність надлишкової інформації, простота композиційної будови тощо. Завдяки цьому, вона віддзеркалює різноманітні явища й події навколишнього світу та виводить у формі моральних повчань певні закономірності щодо практичного існування людини в суспільстві [12, с. 470].

У відповідності з трактуванням [22, с. 74], байка – це, здебільшого, комічне або сатиричне алегоричне оповідання, дійовими особами якого поряд з людьми виступають тварини, рослини, неживі предмети, які уособлюють певні ідеї та людські характери. Згідно з іншим джерелом, вона є одним із наймобільніших і найпопулярніших в історії літератури епічних жанрів [39, с. 82].

Байку також характеризують як коротку, нерідко комічну розповідь у віршах чи прозі з прямим моральним висновком, що надає розповіді алегоричного сенсу [26, с. 72], або як коротке оповідання сатиричного спрямування з повчальним висновком та притаманною йому інакомовністю і широким використанням уособлень, що додають людських якостей тваринам, рослинам, речам [41, с. 69], та як загальне повчання щодо людського існування або практичної сторони цього існування, щодо розсудливості й моральності вчинків [9, с. 393].

В інших визначеннях згадують коротку сюжетно завершену оповідну форму байки, яка підлягає алегоричному тлумаченню як ілюстрація до відомого житейського чи морального правила [17, с. 359], як моральна настанова або істина, що надається людині за допомогою тварин і неживих речей [12, с. 471], або як вигадана повість, запропонована у формі алегорії як похвала або ганьба певного вчинку [36].

Згідно з О.О. Потебнею [29, с. 112], байка є відповіддю на життєві питання, моделлю поведінки в суспільстві, тобто виконує повчальну функцію. На відміну від нього, Л.С. Виготський [6, с. 11–182], услід за Гегелем і В.А. Жуковським [9; 12,

с. 474], розглядаючи віршовану байку, визнає пріоритет її естетичної функції над повчальною. Крім того, у ряді праць [9, с. 395; 12, с. 470; 5, с. 29; 6, с. 112; 37, с. 7, 25; 36, с. 27–28; 7, с. 329; 27, с. 205; 33, с. 121; 35, с. 106, 108] визначено інші функції байки: сатиричну, повчально-гумористичну, естетичну, спонукальну, моралізуючу, переконувальну, критичну, ілюстративну і т.д. Проте навіть побіжний аналіз указаних поглядів і наведених трактувань свідчить, що неможливо було б заперечувати відому думку Феофана Прокоповича [30, с. 378], згідно з якою головною функцією байки є дидактична.

Інтегруючи логіку викладених думок, ми набуваємо підстав уважати, що під *прозовою байкою доцільно розуміти типовий дидактичний твір живої фольклорної мови, який має креативно-повчальну спрямованість і асоціативно-настановне функціональне призначення та реалізує архетипи морального повчання за рахунок алегоричного тлумачення поведінки тварин, рослин, речей.*

Повертаючись у відповідності з метою дослідження до питання пошуку подібностей у функціональному призначенні текстів фольклорної притчі і байки, зазначимо, що згідно з енциклопедичним визначенням [34, с. 585], притча як універсальне явище світового фольклору є малим дидактико-алегоричним літературним жанром, що подібно до байки містить у собі моральне або релігійне повчання. Інакше кажучи, притча в будь-якій культурі є алегоричною розповіддю з мораллю у формі настанови чи повчання. Її особливість полягає в тому, що вона містить приховану пораду і тому може розглядатися як недирективний вторинний мовленнєвий акт [15, с. 206]. При цьому, на відміну від притчі, яка існує лише в контексті, байка побутує самостійно [21, с. 47].

Ще М.В. Ломоносов зауважував, що байкою ми називаємо коротку цілісну вигадку [23, с. 221], а притчею – таку саму коротку вигадку, поєднану з повчанням, що з неї витікає. Існує також думка, що притча, яка тяжіє до писемної релігійної традиції, є більш елітарним різновидом демократичної байки [39, с. 82]. О.О. Потебня стверджував,

що притча вживається в ширшому сенсі і обіймає байку [28, с. 483].

Недивно тому, що літературна енциклопедія визнає притчу як малий жанр дидактичної літератури, за основними ознаками тотожний з байкою. Указується на різницю у вживанні термінів «притча» і «байка», яка пов'язується не стільки з відмінностями жанру, скільки зі стилістичною значущістю цих слів: притча – слово більш «високого стилю», ніж байка, в якому є елемент, що знижує ставлення до твору. Тому історично слово притча застосовувалося до таких літературних творів, до яких вживання терміну байка в силу його світського характеру вважалося неможливим. При цьому слово притча частіше застосовується для позначення менш розгорнутої алегорично-дидактичної розповіді, часто позбавленої сюжетної завершеності, що зводиться часом лише до розгорнутого порівняння [18, с. 260].

Переконавшись у наявності подібності у функціонально-прагматичній спрямованості та жанрових ознаках текстів байок і притч, перейдемо до з'ясування загальних аналогій в елементах їхньої структурно-фабульної побудови.

За тлумаченням сучасного літературознавчого словника [22, с. 560], притча є повчальною алегоричною оповіддю, в якій фабула підпорядкована моралізаційній частині твору. Це визначення однозначно вказує на двокомпонентну побудову структури тексту притчі як цілком конвенційно вирішене питання в лінгвістиці й літературознавстві.

Разом з тим, досліджуючи ті чи інші аспекти функціонування притчі, окремі автори по-різному йменують зазначені у словнику її структурні частини. Так, автор роботи [40, с. 40] стверджує, що, зазвичай, «класична» притча має двочасткову форму структури, що складається з алегоричної розповіді та тлумачення, у якому детально пояснюється

кожна алегорія і кожен елемент розповіді. Якщо розуміти під терміном «класична», як це прийнято в науці, Євангельську притчу, то не можна погодитися з тим, що «тлумачення» ретельно пояснює кожну алегорію, а також кожен елемент розповіді. Наприклад, важко уявити, що у відомій канонічній притчі про таланти (*The Talents*) (Мв. 25, 14-30), розповідна частина якої охоплює дев'ятнадцять речень, більшість яких складається з 10-15 слів, а найбільше – з 65 слів, тлумачення (*хто має вуха – почув!*) якимось чином здатне пояснити алегорію та кожен елемент розповіді. Подібна картина спостерігається в текстах інших притч (див., наприклад, Мв. 13, 1-9; Мв. 20, 1-16; Мв. 25, 1-13; Лк. 10, 30-37; Лк. 12, 12-21 та ін.).

Саме звідси і бере свої витoki питання термінологічного визначення другої складової частини структурної побудови притчі, що позначається рядом авторів як тлумачення [40, с. 40; 1, с. 40–41], заключне тлумачення [16, с. 534], моралізаційна частина [22, с. 560], інферативний (завершальний) комунікативний блок [14, с. 96], розширене пояснення прикладу [4, с. 9], мораль [13, с. 44] та ін. На нашу думку, з погляду імперативно-дидактичної функції притчі з її яскраво вираженою морально-етичною спрямованістю другий структурний елемент тексту притчі доцільно називати настановою.

Автори праці [1, с. 54] зазначають, що композиційна структура притчі складається з контексту, фабули і тлумачення, яке виражає дух вічності і вказує на царство небесне, та роблять висновок, що бінарна конструкція структури класичної (Євангельської) притчі є її мінімально необхідною жанровою ознакою [там само, с. 41]. Це зайвий раз підтверджує об'єктивну раціональність поділу структури тексту притчі на дві складові: розповідь і настанову, зображені на рис. 1.

Рис. 1. Алгоритмічна модель структурно-фабульної побудови тексту притчі

У наведеній моделі вжито обґрунтовану у праці [38, с. 37] доцільність її побудови на підставі розуміння фабули як алгоритму подій, що формують сюжет, а сюжету – як способу викладу теми за певними елементами фабули.

Розглядаючи побудову тексту байки, зазначимо, що взагалі в лінгвістичних джерелах існує декілька варіантів членування елементів, яку складають її композиційну побудову. При цьому до структури байки дослідники одноставно включають притаманну їй частину – мораль, що, як правило, знаходиться в кінці тексту. Виходячи з характеру моралі, Н.М. Анненкова виділяє два основних види композиційної структури байки: з експліцитно та імпліцитно вираженими моралями [2, с. 8]. Інші складові структурної будови байки визначаються по-різному залежно від уживаних підходів до її розгляду. Так, згідно з Феофаном Прокоповичем [30, с. 379], композицію байки утворюють дві частини: проміфій, або вступна розповідь, й епіміфій, чи застосування розповіді, її тлумачення. Про двочленну структуру байки йдеться у М.В. Ломоносова [23, с. 222], який вказує на обов'язкову наявність у ній двох основних елементів: розповіді та додатку, тобто моралі. В "Арифмології" Спафарія (цит. за [32, с. 106]) виокремлюється тричленна композиція байки: вступ, власне розповідь і мораль. Подібну структуру тексту байки

описують також Ю.В. Стенник [33, с. 106], визначаючи її елементами *prefabulatio* – попереднє повідомлення про певну моральну істину, *naratio* – розповідь, *postfabulatio* – мораль, де формулюється моральний урок, та О.І. Москальська [23, с. 79], яка включає до композиційної будови байки експозицію, діалог і вчинки персонажів, а також мораль. Виходячи із драматичного характеру байки, Р. Дітмар [42, с. 106] рекомендує чотиричленну схему її структури: ситуація, акція (репліка, дія), реакція (відповідь, дія у відповідь), результат. Чотиричасткову схему структури байки пропонує також і М.Л. Гаспаров [8, с. 122], який виділяє експозицію, задум, дію і раптовий результат.

Наведені вище класифікації структури байки, зіставлені за семантикою та змістом визначення її складових частин, показують, що в розглянутих працях її структура варіює в межах від двох (розповідь – мораль) до чотирьох (вступ – задум – дія – мораль) елементів. Крім того, з викладеного видно, що структурні блоки тексту байки доцільно групувати за принципом укрупнення.

Виходячи з цього та приймаючи за основу критерій єдності функції і змісту, на рис. 2 нами було відображено такі структурно-фабульні елементи тексту байки: вихідна дія → розвиток дії → результат → мораль.

Рис. 2. Алгоритмічна модель структурно-фабульної побудови тексту байки

Ми бачимо тепер, наскільки високою є подібність структурно-фабульних елементів побудови текстів притч і байок. При цьому, як це видно з проведеного аналізу та обґрунтованих нами моделей, алгоритмічна послідовність та лінгвістична сутність перших трьох елементів тексту притчі й байки – ідентичні. Що ж стосується їхніх останніх елементів (настанова та мораль), то, маючи однакову природу, вони різняться лише експліцитністю або імпліцитністю їхнього вираження.

Результати проведеного нами зіставного теоретичного дослідження особливостей функціонально-прагматичного спрямування та структури текстів притчі й байки свідчать про доцільність практичного вживання в лінгвістиці і літературознавстві їхніх узагальнених дефініцій та спільної структурно-фабульної моделі, оскільки її використання надасть у перспективі можливість для розгляду специфіки розвитку сюжетів фольклорних текстів і формування відповідних матриць, що відображають зв'язок структурних компонентів сюжету тексту зі смисломістким насиченням його фабульних елементів та закономірностями його просодичного оформлення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Агранович С.З. Гармония – цель – гармония : Художественное сознание в зеркале притчи / С.З. Агранович, И.В. Саморукова. – М. : Международный институт семьи и собственности, 1997. – 135 с.
2. Анненкова Н.М. Лингвостилистическая характеристика прозаической басни : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 «Германские языки» / Н.М. Анненкова. – М. : МГПИИЯ им. М. Тареза, 1977. – 24 с.
3. Богачевська І.В. Притча як об'єкт релігієзнавчого дослідження / І.В. Богачевська // Вісник Житомир. держ. ун-ту. – 2011. – Вип. 59. Філософські науки. – С. 3–8.
4. Веремчук Ю.В. П'єса-притча. Генеза. Поетика : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.06 / Ю.В. Веремчук. – К. : Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка, 2005. – 20 с.
5. Виноградов В.В. Язык и стиль басен Крылова / В.В. Виноградов // Известия АН СССР. Отделение языка и литературы. – Т. 4, Вып. 1. – 1945. – С. 24–52.
6. Выготский Л.С. Психология искусства / Л.С. Выготский; [общ. ред. В.В. Иванова]. – 3-е изд. – М. : Искусство, 1986. – 573 с.
7. Галич О. Теорія літератури : [підручник] / Галич О., Назарець В., Васильєв Є.; за наук. ред. О. Галича. – 2-ге вид. – К. : Либідь, 2005. – 488 с.
8. Гаспаров М.Л. Сюжет и идеология в эзоповских баснях / М.Л. Гаспаров // Вестник Древней истории. – 1968. – №3. – С. 116–126.
9. Гегель. Лекции по эстетике : в 14 т. – М. : Государственное социально-экономическое издательство. – Т. 12, к. 1. – 1938. – 468 с.
10. Даль В.И. Толковый словарь живого великорусского языка : в 4-х т. / В.И. Даль. – М. : Олма Медиа Групп. – Т. 3. – 2007. – 576 с.
11. Данилова Т.В. Архетипические корни притчи / Т. В. Данилова // Рациональность и семиотика дискурса ; ред. Б.А. Парахонский. – К. : Наукова думка, 1994. – С. 59–73.
12. Жуковский В.А. О басне и баснях Крылова / В.А. Жуковский // Зарубежная поэзия в переводах В.А. Жуковского : в 2 т. – М. : Радуга. – Т. 2. – 1985. – С. 470–486.
13. Ильина М.Е. Структурно-семантические и композиционные особенности текста притчи (на материале американской литературы XVIII–XX веков) : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 «Германские языки» / М.Е. Ильина. – Львов : Львов. ордена Ленина гос. ун-т имени Ивана Франко, 1984. – 25 с.
14. Куринная С.Д. Коммуникативно-композиционное членение текста притчи (на материале немецкоязычной литературной притчи) / С.Д. Куринная // Культура народов Причерноморья. – 2004. – Том 49 (I). – С. 94–96.
15. Кушнарєва Л.И. Притча как жанр / Л.И. Кушнарєва // Язык. Этнос. Сознание : материалы Междунар. науч. конф. (24–25 апреля 2003 г.). – Майкоп : Адыгейский гос. ун-т. – Т. 2. – 2003. – С. 204–207.
16. Левин Ю.И. Избранные труды. Поэтика. Семиотика / Ю.И. Левин. – М. : Языки русской культуры, 1998. – 824 с.
17. Литературная энциклопедия : в 11 т. / [отв. ред. В.М. Фриче]. – М. : Изд-во Ком. Академии. – Т. 1. – 1930. – 768 стб.
18. Литературная энциклопедия : в 11 т. / [гл. ред. А.В. Луначарский]. – М. : ОГИЗ РСФСР, Гос. ин-т «Сов. энцикл.». – Т. 9. – 1935. – 832 стб.
19. Литературная энциклопедия : в 11-ти т. / [гл. ред. А.В. Луначарский]. – М. : Худож. лит-ра. – Т. 11. – 1939. – 824 стб.
20. Литературная энциклопедия : словарь литературных терминов : в 2-х т. / [под ред. Н. Бродского и др.]. – М.; СПб. : Изд-во Л.Д. Френкель. – Т. 2 : П-Я. – 1925. – 621 с.
21. Литературный энциклопедический словарь / [под ред. В.М. Кожевникова, П.А. Николаева]. – М., 1987. – 752 с.
22. Літературознавчий словник-довідник / [за ред. Р.Т. Гром'яка, Ю.І. Коваліва, В.І. Теремка]. – 2-ге вид., випр.,

- доп. – К. : Видавничий центр «Академія», 2007. – 752 с. 23. Ломоносов М.В. Полное собрание сочинений : в 11-ти т. / АН СССР; [глав. ред. : С.И. Вавилов, Т.П. Кравец]. – М., Л. : Изд-во АН СССР. – Т. 7 : Труды по филологии [ред. : В.В. Виноградов, С.Г. Бархударов, Г.П. Блок]. – 1952. – 996 с. 24. Москальская О.И. Грамматика текста (пособие по грамматике немецкого языка для ин-тов и фак. иностр. яз.) / О.И. Москальская. – М. : Высш. шк., 1981. – 183 с. 25. Новый библейский словарь : в 2-х ч. – Ч. 2 : Библейские реалии / [пер. с англ.; гл. ред. Р.З. Ороховатская]. – СПб. : Мир, 2001. – 1014 с. (Энцикл. христианства). 26. Новый иллюстрированный энциклопедический словарь. – М. : Научное изд-во «Большая Российская энциклопедия», 1999. – 909 с. 27. Піхтовнікова Л.С. Синергія стилю байки : німецька віршована байка 13–20 ст. : [монографія] / Л.С. Піхтовнікова. – Харків : Бізнес Інформ, 1999. – 220 с. 28. Потебня А.А. Из лекций по теории словесности / А.А. Потебня // Эстетика и поэтика. – М. : Искусство, 1976. – С. 464–560. 29. Потебня А.А. Теоретическая поэтика / А.А. Потебня. – М. : Высш. шк., 1990. – 344 с. 30. Прокопович Ф. О поэтическом искусстве / Ф. Прокопович // Сочинения [под ред. И.П. Еремина]. – М., Л. : Изд-во АН СССР. – 1961. – С. 335–455. 31. Прокофьев Н.И. Древнерусские притчи и их место в жанровой системе русского средневековья / Н.И. Прокофьев // Литература Древней Руси : межвуз. сб. науч. тр. ; под ред. Н.И. Прокофьева. – М., 1988. – С. 3–16. 32. Сазанова Н.Л. От басни барокко к басне классицизма / Н.Л. Сазанова // Развитие барокко и становление классицизма в России 18 в. – М. : Наука. – 1989. – С. 118–148. 33. Стенник Ю.В. О специфике жанровой природы басни / Ю.В. Стенник // Русская литература. – 1980. – № 4. – С. 106–119. 34. Советский энциклопедический словарь / [гл. ред. А.М. Прохоров]. – 4-е изд. – М. : Советская энциклопедия, 1987. – 1599 с. 35. Стенник Ю.В. О специфике жанровой природы басни / Ю.В. Стенник // Русская литература. – 1980. – № 4. – С. 106–119. 36. Степанов Н.Л. Мастерство Крылова-баснописца / Н.Л. Степанов. – М. : Советский писатель, 1956. – 289 с. 37. Степанов Н.Л. Русская басня / Н.Л. Степанов. – М. : Художественная литература, 1966. – 600 с. 38. Тараненко Л.І. Прозодична зв'язність англійської прозової баки : монографія / Л.І. Тараненко. – К. : ТОВ «Агентство «Україна», 2008. – 204 с. 39. Ткаченко А. Мистецтво слова : Вступ до літературознавства / А. Ткаченко. – 2-е вид., випр. і доп. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2003. – 448 с. 40. Тумина Л.Е. Притча как школа красноречия : [учеб. пособие] / Л.Е. Тумина. – М. : Изд-во ЛКИ, 2008. – 368 с. 41. Федоренко П.Т. Афористика / П.Т. Федоренко, Л.И. Сокольская. – М. : Наука, 1990. – 416 с. 42. Dithmar R. Die Fabel. Geschichte – Structur – Didaktik / R. Dithmar. – Paderborn : Schöningh, 1971. – 215 s. 43. McFague TeSelle S. Parable, Metaphor and Theology / S. McFague TeSelle // Journal of the American Academy of Religion. – Vol. 42, No. 4. – 1974. – P. 630–645.